

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 447/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen eduskunnan tiedonsaantioikeudesta EU-asioissa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mia Kumpula-Natrin /sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 447/2024 vp:

Onko edellä mainittujen raporttien sisällöstä tehty kansallista analyysia, jossa käsiteltäisiin ehdotuksia suhteessa Suomen erityispiirteisiin,

milloin valtioneuvosto aikoo toimittaa eduskunnalle kirjelmän Suomen kannoista julkaistuihin EU-raportteihin ja

miten Suomi suhtautuu Euroopan kilpailukykyraporttiin ja sen politiikkasuosituksiin yleisesti?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Von der Leyenin toisen komission ohjelmaa edelsi useat ulkopuolisten, korkean tason asiantuntijoiden laatimat raportit (mm. Enrico Lettan sisämarkkinaraportti, Mario Draghin kilpailukykyraportti ja Sauli Niinistön varautumisraportti). Nämä raportit eivät ole komission virallisia asiakirjoja vaan itsenäisiä asiantuntijaselvityksiä. Kyse ei ole perustuslain 96 §:ssä tarkoitettua tilanteesta, jossa valtioneuvostolla olisi velvollisuus saattaa asia U-selvityksellään eduskunnan käsiteltäväksi. Sen sijaan valtioneuvosto on tapauskohtaisesti arvioinut näitä asiantuntijaselvityksiä sille perustuslain 97 §:n perusteella kuuluvan harkintavallan nojalla, ja tullut siihen lopputulokseen, että näistä raporteista ei ollut tarpeen antaa eduskunnalle erillisiä E-selvityksiä. Huomionarvioista on, että Euroopan komissiolla on yksinomainen aloiteoikeus Euroopan unionissa. Vastaaviin ulkopuolisten asiantuntijoiden selvityksiin ei ole aiemminkaan muodostettu valtioneuvoston kantaa muodollisessa prosessissa tai informoitu eduskuntaa siten, kuin perustuslaki edellyttää esimerkiksi komission varsinaisista aloitteista tekemään.

Raportteihin liittyvistä teemoista on keskusteltu esimerkiksi Eurooppa-neuvostossa huhtikuussa 2024 ja EU-johtajien epävirallisessa kokouksessa marraskuussa 2024. Lisäksi aiheesta on keskusteltu syksyn 2024 aikana neuvoston kokouksissa useissa eri kokoonpanoissa. Näistä kaikista on annettu selvitys Suurelle valiokunnalle kunkin neuvoston kokouksen tai päämiess kokouksen

edellä ja toimitettu jälkikäteen kokousraportti. Olen ollut Suuren valiokunnan ja ulkoasianvaliokunnan kuultavana ennen ja jälkeen jokaista Eurooppa-neuvostoa. Institutionaalisesta taitekohdasta johtuen Suomen EU-ennakkovaikuttamisen kannalta ajankohtaisinta on vuoden 2024 aikana ollut ennakkovaikuttaminen Eurooppa-neuvoston hyväksymään unionin strategisen ohjelmaan 2024-2029 sekä uuden komission ohjelmaan. Suomen EU-avaintavoitteet kaudelle 2024-2029 määriteltiin alkuvuodesta 2024. Suomen ennakkovaikuttamislinjaukset tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehukseen linjattiin keväällä 2024. Sekä avaintavoitteista että rahoituskehystä koskevista ennakkovaikuttamislinjauksista on toimitettu E-selvitys eduskuntaan. Kesäkuussa 2024 Eurooppa-neuvoston hyväksymän EU:n strategisen ohjelman on tarkoitus ohjata toimielinten työskentelyä seuraavan viiden vuoden aikana. Ohjelman kolme painopistettä ovat i) Vapaa ja demokraattinen Eurooppa, ii) Vahva ja turvallinen Eurooppa sekä iii) Vauras ja kilpailukykyinen Eurooppa.

Komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin heinäkuussa 2024 esittämien poliittisten suuntaviivojen seitsemän painopistettä ovat: 1) Uusi suunnitelma Euroopan kestävän vaurauden ja kilpailukyvyn varmistamiseksi, 2) Euroopan puolustuksen ja turvallisuuden uusi aikakausi, 3) Ihmisten tukeminen ja yhteiskuntiemme ja sosiaalisen mallimme vahvistaminen, 4) Elämänlaadun turvaaminen: Elintarviketurva, vesi ja luonto, 5) Demokratian suojeleminen ja arvojemme vaaliminen, 6) Globaali Eurooppa: Vaikutusvaltaa ja kumppanuuksia ja 7) Tuloksiin yhdessä ja unioni valmiiksi tulevaisuuteen. Näitä painopisteitä von der Leyen tarkensi komissaariehdokkaille syyskuussa salkkujäon yhteydessä annetuilla toimeksiantokirjeillä (Mission letters). Sekä Eurooppa-neuvoston hyväksymän strategisen ohjelman että von der Leyenin komission ohjelman painopisteet vastaavat hyvin Suomen avaintavoitteita. Tehdyn ennakkovaikuttamistyön voidaan arvioida jo nyt vaikuttaneen myönteisesti uuden komission ohjelmaan, esimerkiksi 11.12.2024 julkaistun komission hybridiuhkia ja unionin ulkorajoja koskevan tiedonannon mukaan Suomi saa 50 miljoonaa euroa itärajan valvonnan vahvistamiseen.

Von der Leyenin toisen komission työohjelma vuodelle 2025 julkaistaan poikkeuksellisesti vasta helmikuussa 2025. Tämän johdosta valtioneuvoston kalenterivuoteen sidotusta vakiintuneesta aikataulusta joudutaan poikkeamaan eikä E-selvitystä työohjelmasta ole voitu toimittaa eduskuntaan vuonna 2024. Kun työohjelma on julkaistu, valtioneuvosto toimittaa viivytyksettä eduskuntaan työohjelmasta E-selvityksen. Valtioneuvosto tulee E-selvityksessä valitsemaan komission tulevista aloitteista koko valtioneuvoston yhteiset EU-ennakkovaikuttamisen avaintavoitteet (1-5 kpl) tulevalle vuodelle. Tulen antamaan pääministerin ilmoituksen eduskunnalle Suomen EU-politiikasta kevätistuntokauden aikana.

Helsingissä 9.1.2025

Pääministeri Petteri Orpo

VN/34684/2024-VNK-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: